

підлітків нічим не заміщуються, що веде до психологічних труднощів і виникнення психосоматичних розладів та порушень у роботі внутрішніх органів (серцево-судинної системи, органів дихання, травлення) внаслідок розладу їх нервової регуляції. Можливі хворобливі менструації і маткові кровотечі пубертатного періоду [3].

Висновки. Для здійснення сексуальної освіти школярів вкрай важлива правильна і своєчасна реакція та емоційна оцінка педагогів особливостей поведінки підлітків, міжстатевих стосунків з ровесниками, підґрунтям якої мають бути міцні знання того, що в їх розвитку є нормальним, а що – відхиленням від норми.

Література

1. Говорун Т. В. Стать та сексуальність: психологічний ракурс : навч. посіб. / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді. – Тернопіль : Навч. кн. – Богдан, 1999. – 384 с.
2. Кравець В.П. Історія гендерної педагогіки. Навчальний посібник. – Тернопіль: Джура, 2005. – 440 с.
3. Курс підготовки вчителів «Основи здоров'язбережувальної компетентності». URL: <http://multycourse.com.ua/ua/page/16/63>.

УДК 378:316.7

Рокіцька Н.В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри німецької філології
та методики навчання німецької мови
Тернопільського національного педагогічного
університету імені В. Гнатюка
ndaniw@ukr.net

ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТІВ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ: МІЖКУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ

Одне із головних завдань вищої школи сьогодення полягає у створенні якісно нової освітньої системи, яка здатна забезпечити взаємодію спеціалістів у глобальному просторі, що включає конгломерат культур. Вища школа, яка готує майбутніх фахівців, не повинна стояти осторонь від означених процесів і тенденцій. Вектори системи вищої освіти повинні й надалі бути спрямовані на пошуки і утвердження актуальних підходів до підготовки спеціалістів нової генерації, здатних не лише добре володіти знаннями іноземних мов, а й бути посередниками між рідною та іншомовною культурою і, як наслідок, стати конкурентоспроможними фахівцями на ринку праці, завжди бути готовими до міжкультурної взаємодії.

Від рівня сформованості мовної та культурної компетенції особистості залежить точність та ефективність комунікації майбутніх спеціалістів, а культурно-пов'язане навчання повинно спрямовуватись на розвиток комунікативної компетенції студентів з перетворенням її у міжкультурну компетенцію. Не можна залишити поза увагою той факт, що більшість

європейських науковців схилиються до американського досвіду, до необхідності цілеспрямованого викладання міжкультурної комунікації. Провідний англійський науковець і спеціаліст у сфері комунікації Деніс Мак-Квейл окреслив міжкультурну комунікацію як – «галузь, що вивчає взаємодію індивідів із різними зразками історично складеної поведінки, взаємодію сторін із різним досвідом, це такий вид комунікації, в якому відправник і адресат належать до різних культур», а «експресивну» або «ритуальну» модель комунікації як альтернативу панівним поглядам, відстоюючи підхід до комунікації, як такої, що посідає чільне місце у суспільстві і пов'язана з поняттями спільноти, участі, братерства, спільної віри тощо [1, с. 97]. Німецький науковець А. Thomas зазначає, що міжкультурна комунікація пробуджує до «аналізу системи власної культури поряд з пізнанням цінності інших культур [5, с. 83]. Його співвітчизник G. Maletzke стверджує, що міжкультурна взаємодія проявляється, коли співбесідники є представниками різних культур, які усвідомлюють «чужорідність» партнера комунікації [3, с. 38].

Опираючись на напрацювання сучасних зарубіжних і вітчизняних фахівців щодо явища міжкультурної комунікації, можемо стверджувати, що:

- існують різні, відмінні одна від одної культури;
- культура і комунікація стоять у тісному взаємозв'язку;
- учасники комунікації є завжди носіями певної культури;
- елементи культуральності знаходять свої відображення в комунікації;
- схожі культури полегшують комунікацію, різні – ускладнюють її;
- причетність до певної культури припускає специфічність спілкування.

У навчальний процес з іноземних мов вітчизняних закладів освіти міцно ввійшов соціокультурний компонент, проте у вищій школі він ще не знайшов свого остаточного втілення і перебуває на стадії доопрацювання. Окремі найменування предметів, пов'язані з цим компонентом, зокрема, «лінгвокраїнознавство», «лінгвокультурологія», «міжкультурна комунікація» тощо, є тому яскравим підтвердженням. Різномісний у використанні термінів свідчить лише про те, що на сьогодні ведуться інтенсивні пошуки єдиного змісту, який би відповідав сучасним запитам підготовки фахівців з іноземної мови. Це особливо стосується фахівців іноземних мов, зокрема студентів-германістів, у розпорядженні яких досі немає бодай одного вітчизняного підручника чи посібника. А потреба у такому навчальному виданні давно назріла. Так, наприклад, дисципліна під назвою «міжкультурна комунікація» мала би бути введена у навчальний план підготовки фахівців германських мов та літератури як обов'язкова, і її мета мала би полягати у тому, щоб розвинути у студентів здатність до рівноправного і толерантного міжкультурного спілкування з носіями англійської, німецької мов. Важливо для такого діалогу культур добре знати не тільки мову, але й носіїв мови, їх внутрішній світ, особливості психології та менталітету. На нашу думку, це може дати пропонований предмет, суть якого виражається місткою формулою «Людинознавство». Саме знань людинознавчих аспектів так бракує нашим студентам-германістам. Теоретичний зміст предмета повинен базуватися на

міцному фундаменті практично-аналітичного усвідомлення студентами феномену «типово англійське», «типово американське», «типово німецьке» тощо. Відповідно до вищесказаного зміст предмета «міжкультурна комунікація» для студіюючих, наприклад німецьку мову, має передбачати такі теми, які потрібно вивчати у зіставно-контрастивному плані з українськими реаліями:

1. Поняття культури, її структура, виміри, стандарти. Культурний шок, його симптоми та фази. Культурні непорозуміння. Культурне розмаїття Німеччини.

2. Менталітет німецького народу, його витоки і особливості. Німецькі цінності і життєві орієнтири.

3. Національний характер німців, їх типові риси. Культурні відмінності між «східними» та «західними» німцями.

4. Культурна специфіка сприйняття німцями простору і часу.

5. Німецькі історичні герої і побутові типажі.

6. Норми і поведінкові стереотипи німецького способу життя.

7. Типово німецькі реалії і типово німецькі речі.

8. Вербальна і невербальна мова німців, її культурно-специфічні особливості. Табуйовані теми у німецькій лінгвокультурі. Нееквівалентна лексика. Символічні значення предметів (дерев, рослин) та імен.

9. Ксенофілія і ксенофобія німців. Іноземні студенти в Німеччині.

Названі програмні положення, цілком очевидно, не є абсолютними і далеко не повними та не вичерпують усієї глибини предмета, однак їх вивчення, доповнене практичними заняттями та ефективною самостійною роботою, допоможе розвинути у студентів-германістів орієнтацію у культурі німецького народу (у її широкому розумінні); у перспективі на практиці забезпечить можливість безперешкодної комунікації двох культур, тобто, для студентів-германістів знання цих аспектів значно полегшить міжкультурний діалог із реальними носіями мови і виховає у них «міжкультурну особистість», у результаті чого носій німецької культури буде сприйматися як норма [2, с. 146-147].

Таким чином, міжкультурне спілкування не можливе без формування певних компетенцій, особливо без міжкультурної комунікативної компетенції, яка входить у цілий комплекс професійних компетенцій фахівців і визначається багатьма дослідниками як сукупність знань, вмінь, способів і досвіду діяльності побудови і розуміння висловлювань у комунікативних ситуаціях. На порядку денному не лише методологічні питання професійної підготовки спеціалістів у рамках викладання іноземних мов; підготовка спеціалістів у контексті полікультурної освіти; але й підготовка фахівців-медіаторів культур, - фахівців нової генерації. Стає очевидним, що міжкультурна компетенція студентів вищих навчальних закладів сприятиме впровадженню нових освітніх стандартів у поєднанні з європейським та світовим досвідом, що є вагомим підґрунтям розквіту самобутньої української системи освіти та її інтеграції до загального європейського простору.

Література

1. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / Деніс Мак-Квейл [пер. з англ.]. – Львів: Вид-во “Літопис”, 2010. 538 с.
2. Рокіцька, Н., Цепенюк, Т. Міжкультурна компетентність фахівців іноземних мов в контексті сучасних зарубіжних концепцій / Наталія Рокіцька, Тетяна Цепенюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка. – 2020. – № 2. – С. 140–150.
3. Maletzke G. Interkulturelle Kommunikation / G. Maletzke. – Westdt. Verlag, 1996. – 226 St.
4. Schumann A. Interkulturelle Kommunikation in der Hochschule: Zur Integration..., Bielefeld, transkript Verlag, 2012. – 258St.
5. Thomas A. Interkultureller Austausch als interkulturelles Handeln. Theoretische Grundlagen d. Austauschforschung. Breitenbach, Saarbrücken 1985. – 221St.

Dr. Christian Rudloff, MA, MBA, BEd.,
University College of Teacher Education Vienna
Head of Department of Elementary and Primary Education
christian.rudloff@phwien.ac.at
Gönül EREZ, MA BEd.,
University College of Teacher Education Vienna

VIDEOS FOR MATHEMATICS AT SCHOOL IN SECONDARY LEVEL I

INTRODUCTION: To support the teaching and learning process in the classroom, media are repeatedly used as tools to motivate students, to make lessons more varied and efficient. Professional publications in recent years demonstrably show that the proliferation of mobile devices and the Internet has centred the research focus on the use of new media. Apps, learning software, gaming, global networking through social media, wikis, online research, learning management systems are becoming increasingly important.

The use of teaching and learning videos not only enriches lessons virtually, but also plays an important role in making it easier for learners to absorb and retain audio-visual content. Humans are visually shaped, and their visual intelligence is of central importance [A].

A study by Busemann and Gscheidle [B] shows an evaluation of various categories of passive use of learning videos via video portals: After music videos (72%), homemade videos (42%), movie or TV trailers (36%), tutorials (instructional videos) are in fourth place in the ranking with 26%. This can be taken as evidence that learning with the help of videos is definitely of importance. Overall, this study makes it clear that Internet-based video use is generating high user numbers as a result of the increasing spread of mobile devices such as smartphones or tablets and the availability of fast broadband access almost everywhere. A study by Weng & Pfeiffer [C] focused attention on video tutorials and apps in mathematics. In this context, students developed a learning app in quiz format with corresponding video